

Læse- og skriveteknologi - status og perspektiver

Erik Arendal - ordblinde og it-konferencen 2018

- Læse- og skriveteknologi/LST
 - Definition og et aktuelt blik
 - Stor og let tilgængelighed til LST
- Anvendelse og implementering af LST
 - Hvordan opfattes LST
 - Holdninger og lærerkvalifikationer
 - Undervisning i brug af LST og elevstrategier
- Konferencen i dag – en optakt til refleksion

Læse- og skriveteknologi – en definition

LÆSE- OG SKRIVETEKNOLOGI			
HARDWARE		SOFTWARE	
		Grundlæggende LST-funktioner	Almene stilladserende LST-funktioner, fx
Computer			
Tablet		Oplæsning	Stavekontrol
Smartphone		Ordforslag	Grammatikkontrol
Skanner		Talegenkendelse OCR-behandling	Søgefunktion Ordbogsfunktion Oversætterfunktion

Figur 4.0.1. Figuren illustrerer begrebet læse- og skriveteknologi som et samspil mellem software og hardware. Softwaren består dels af de grundlæggende LST-funktioner, dels af almene programfunktioner. Hardwaren og dens tilknyttede styresystem afgør, hvilke software-funktioner der kan anvendes.

LST – aktuelle program/app-eksempler

Funktion/ Platform	Oplæsning	Ordforslag	Talegenkendelse	Skanning/OCR
PC-programmer Windows	CD-ORD AppWriter ViTal Claread Natural Reader (engelsk)	CD-ORD AppWriter ViseOrd	Dictus (dansk) Dragon naturally speaking (engelsk)	CD-ORD (Skanread) FineReader AppWriter ViTex
MacOS	MacOS oplæserstemmer IntoWords AppWriter Vitre Claread	IntoWords AppWriter Vitre	MacOS diktering Dragon Dictate (engelsk)	FineReader Prizmo ViTex
iOS iPhone/iPad	iOS oplæserstemmer IntoWords (+ tastatur) AppWriter + tastatur) VoiceDream	IntoWords (+ tastatur) AppWriter (+ tastatur) Swype tastatur Gboard	iOS diktering Dragon dictation Google oversæt Gboard	IntoWords AppWriter Prizmo Go Office Lens
Android smartphones/tablets	IntoWords (+ tastatur) AppWriter (+ tastatur) SVOX-stemmer	IntoWords (+ tastatur) AppWriter (+ tastatur) Google/Gboard Tastatur Swype tastatur Swiftkey tastatur	Google/Gboard tastatur Swype + Dragon (tastatur) Dictus (dansk) Voice translate	TextGrabber Google oversæt Office Lens
Online løsninger (Chrome)	IntoWords Cloud AppWriter Cloud Adgangforalle	IntoWords Cloud AppWriter Cloud	Google docs	IntoWords Cloud AppWriter Cloud Google docs

Stor og let tilgængelighed til LST

- LST i styresystemer eller browsere
 - Apple, Google Chrome og Windows (på vej)
- Skole- og kommunelicenser
 - Lokalt/off-line på PC/Mac (og iPad)
 - On-line på PC, Mac, ChromeBook og iPad
- LST har i dag meget høj kvalitet, udfordringen er ikke dårlig LST men vores anvendelse i undervisningen.
- Yderligere perspektiver for brug af forskellige LST på forskellige platforme i forskellige uddannelsessammenhænge.
 - Ordblinde og it konferencen 2016
 - [Læse- og skriveteknologi – status og perspektiver](#)
- Hvorfor bruges LST ikke mere i uddannelse?

Anvendelse og implementering af LST

- Hvordan opfattes LST
 - Hvad er LST?: Hjælpemiddel/redskab osv.
 - Hvad kan LST?: Kompensere, støtte, stilladsere osv.
- Holdninger og læreropfattelser
 - Hvordan vurderer vi LST?
 - Pædagogisk/didaktiske begreber
 - Hvad betyder vores opfattelse af LST for vores undervisning
- Undervisning i brug af LST
 - Lærerkvalifikationer
 - Hvordan underviser jeg i brug af LST
 - Hvilke strategier skal jeg bruge
 - Hvilke strategier skal elever/studerende lære

Hvordan opfattes LST

- hvordan vurderer vi værdien og effekten

- Hvad er det og hvad kan?:
 - En kørestol
 - En par krykker
 - En TV-fjernbetjening
 - Et tastatur
 - Oplæsning (syntetisk tale)
 - Ordforslag (ordprediktion)
 - Talegenkendelse
- Hvordan opfatter du LST?
 - Og hvad betyder det for din anvendelse af det?
- LST kan være det hele!

Holdninger og læreropfattelser

- Hvordan vurderer vi LST og den støtte det giver?
 - Indskoling, mellemtrin, udskoling
 - Ungdomsuddannelser, videregående uddannelser
 - Voksen- og kommende FGU undervisning
- Hvordan vurderer du værdien for dine elever/studerende?
- Hvordan vurderes LST og støtten på konferencen i dag
 - Plenumoplæg formiddag og eftermiddag?
 - Seminarer

Holdninger og læreropfattelser

- Pædagogisk/didaktiske begreber – et udvalg
 - Kompenserende hjælpemiddel
 - Kvalificerende it
 - Inklusion
 - Stilladsring
 - Lektologisk pædagogik
- Hvilken holdning ligger bag din, din skole og dine kollegers brug af LST
 - Og hvad betyder det i din undervisning
- LST kan bruges i alle sammenhænge

Holdninger og læreropfattelser

- Hvad betyder din opfattelse af LST for din undervisning?
 - Hvad er målet med undervisningen eller brugen?
 - Træning af færdighed eller redskab til skriftligt arbejde
 - Hvem giver du adgang til at bruge LST?
 - Elever i vanskeligheder eller alle elever
 - Hvem giver du adgang til digitale tekster?
 - Ordblinde elever eller alle elever
- Målet med undervisningen er afgørende for hvordan og til hvad LST skal anvendes.

Undervisning i brug af LST

- Lærerkvalifikationer
 - Hvad skal jeg kunne som underviser?
 - Er min uddannelse god nok – efteruddannelse?
- Hvordan underviser jeg i brug af LST?
 - Læringsmiljøet, teamet, mig
- Hvilke strategier skal jeg bruge?
 - Fokus på de ordblinde og/eller alle elever
- Hvilke strategier skal elever/studerende lære?
 - Generelle strategier til læring, læsning og skrivning
 - Teknologibaserede strategier
 - Individuelle strategier

Konferencen i formiddag

- Et engelsk perspektiv v/ E. A. Draffan
 - Hvordan opfatter og bruger man LST i England
 - En markant forskel (og til info for os i DK)
 - Prøver afvikles ofte med brug af støttepersoner der læser op (readers) og skriver for eleven (scribes)
 - Hvad gør vi ellers anderledes?
- Effekt og mulige veje til bedre implementering
 - v/ Dorthe Klint Petersen
- Opsamling og perspektivering
 - v/ Helle Bundgaard Svendsen

Konferencen i eftermiddag

- Seminarer
 - Fokus på anvendelse og implementering af LST i forskellige uddannelsessammenhænge
 - Den konkrete fortælling om brugen og værdien af LST i skole og uddannelse
 - v/ Rasmus Østergaard
 - LST i en dysleksivenlig skolesammenhæng
 - v/ Line Leth Jørgensen
- En overraskende afslutning til videre refleksion

Til sidst

- LST er kommet for at blive
- LST er i dag af meget høj kvalitet
- LST er let tilgængeligt for de fleste elever og lærere
- LST har et stadig større potentiale men bruges ikke optimalt
- Udfordringen er OS og hvordan vi vælger eller ikke vælger at bruge LST i vores praksis

• **God fornøjelse med konferencen**